

— A mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szervek erdészeti tevékenységük során az állami erdőrendezés munkáját érintő kérdésekben kötelesek kikérni az erdőrendezés szakvéleményét.

Az elmúlt néhány hónap alatt szerzett tapasztalatok alapján még korai lenne véleményt nyilvánítani a módosított jogszabályok hatékonyságáról. Annyi azonban máris megállapítható, hogy a hatáskörök újabb rendezése elősegíti az érdekelt szervek eredményes együttműködését, e legfontosabb jogszabályaink célkitűzései pedig még fokozottabban szolgálják erdőgazdálkodásunk fejlesztését.

Фекете Д.: ЗАКОН VII ОТ 1961 ГОДА О ЛЕСАХ И ОХОТНИЧЬЕМО ХЗЙЯСТВЕ И ПОПРАВКА ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПОСТАНОВЛЕНИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Настоящие условия для развития нашего лесного хозяйства создал закон о земельной реформе, последовавший за Второй мировой войной. Лесной закон 1961 года упорядочил ведение хозяйства соответственно измененным общественным условиям. В связи с произошедшими в последние годы основными изменениями в нашей хозяйственной жизни стали необходимыми небольшие поправки. Произведенное в 1970 году изменение ещё более укрепляет социалистическую собственность, увеличивает хозяйственную самостоятельность и делает шаг к децентрализации профессионального руководства.

Fekete, Gy.: ABOUT THE AMENDMENT OF THE 1961 ACT VII AND ITS EXECUTIVE DECREES DEALING WITH THE FORESTS AND WILDLIFE MANAGEMENT.

The proper conditions for improving our forestry were established by the Land Reform Bill after the Second World War. It was regulated according to the altered social conditions by the 1961 Forest Act. A minor alteration of the Act became necessary regarding the basic changes carried out in our economic life in recent years. The amendment accomplished in 1970 is further strengthening the social ownership, increasing the economic independence of the operator and takes measures forward to the decentralization of the specialized agencies.

A vadgazdálkodás és a vadászat új jogszabályai

D R. CSÖRE PÁL

Az 1970. évi 28. tvr. az Erdőtörvénynek a Vadgazdálkodásról és vadászatról szóló IX. fejezetét alaposan átalakította. Annak ellenére, hogy az alapvető kérdésekben (vadászatra jogosultak köre, alapvető vadgazdálkodási feladatai, vadőrtartási kötelezettség, a vadkárok megtérítése stb.) nem sok tekintetben tér el az eddigi rendelkezésektől, mégis lényegesen más, sokkal bővebb, mint az eredeti IX. fejezet. A vadászati jog alapvető kérdéseinek rendezése ugyanis törvényi és miniszteri rendeleti szinten történt, ellentétben az 1961/62. évi jogalkotással, amikor a vadászati jog legfontosabb kérdéseit kormányrendelet [1/1962. (II. 9.) Korm. sz. r.] tartalmazta. Az új elgondolás szerint ugyanis célszerűbb a legalapvetőbb kérdések törvényi szintű szabályozása után, a továbbiakat miniszteri rendelettel szabályozni. A vadászat és vadgazdálkodás aránylag kevés tárcát érint, továbbá a gazdasági élet változásai által megkövetelt módosítások egy miniszteri rendeletben gyorsabban megvalósíthatók.

A kibővített — bár továbbra is csak öt paragrafusból álló — IX. fejezet két vonatkozásban hoz újat, illetve lényegesebb módosítást.

Új a vadászatra jogosult és a mezőgazdasági termelő *vadóvás érdekében történő együttműködésének megalapozása*. Jogszabály már eddig is kötelezte a mezőgazdasági termelőt arra, hogy a hasznos vadállományt kímélje. Ez a rendelkezés azonban nem kívánt semmi cselekvést a vadállomány megóvása érdekében a termelőtől. Elég volt, ha ügyelt arra, hogy a mezőgazdasági munkák végzése közben ne pusztítsa el a hasznos vadat, annak kölykeit, fiókáit vagy tojásait. A törvény most túlmege ezen az alapján véve bizonyos cselekmé-

nyektől való tartózkodásra kötelezésen és a vadállomány érdekében új kötelezettséget mond ki. Ennek azonban nem a mezőgazdasági termelő, hanem a vadászatra jogosult a címzettje. Neki kell megtennie azokat a lépéseket a termelő felé, amelyeknek a célja a termelőnek a vadóvásban való érdekelte tétele. Mivel a hasznos vad kizárólag a vadászatra jogosultnak áll rendelkezésére, a mezőgazdasági termelőtől csak akkor várható el jelentősebb tevéleges közreműködés a vadállomány megóvása érdekében, ha ezért anyagi ellenszolgáltatást kap. Ha a mezőgazdasági termelő a vadgazdálkodás fejlesztése érdekében is tevékenykedik, akkor a törvény értelmében mód van arra is, hogy a vadgazdálkodásból származó haszon egy meghatározott részét a vadászatra jogosult a mezőgazdasági termelőnek átengedje.

A vadállomány kímélésének körébe tartozik a vadászatra jogosult értesítése azoknak a mezőgazdasági munkáknak (gépi kaszálás, vegyszeres növényápolás) megkezdéséről, amelyek a vadállományban jelentős kárt okozhatnak. Ha a vadászatra jogosult erről időben értesül, módjában van olyan intézkedéseket tenni, amellyel a hasznos vadállományban keletkező kárt csökkentheti. Ide tartozik az is, hogy a mezőgazdasági termelő a vadállományra veszélyes talajművelő, növényápoló és termésbetakarító gépekre egyszerűbb vadriasztó szerkezeteket (pl. csörgőláncot) alkalmaz. Ha a vadóvás érdekében kifejtett tevékenység ezt a mértéket meghaladja, akkor a termelő igényelheti költségeinek megtérítését a vadászatra jogosulttól.

Mindezekben azonban a jogszabály a részletkérdések tekintetében a rendezést a felek megállapodására bízza. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium irányelveket ad ki a vadászatra jogosultnak és a mezőgazdasági termelőnek a vadóvásban való együttműködésére, hogy ezáltal megkönnyítse az ilyen megállapodások létrejöttét.

A másik terület, ahol a törvényerejű rendelet lényegesebb módosítást hozott, a *vadkártérítés új szabályozása*. A vadászatra jogosult a szarvas, dám, vaddisznó és muflon által a mezőgazdaságban, a mezei nyúl által a gyümölcsösben okozott kárt tartozik megtéríteni. Ez a kötelezettség független attól, hogy a vadászatra jogosult eleget tett-e vadkár elhárítási kötelezettségének vagy sem, tilalmi időben következett-e be a kár — amikor a károsító vad vadászata nem volt megengedve — vagy vadászati idényben. Nem mentesül tehát a vadkártérítési kötelezettség alól annak bizonyítása által, hogy a vadkár elhárítása érdekében mindent megtett. Csak annyiban mentesülhet a vadkártérítési kötelezettségtől, amennyiben a károsult felróható magatartásával a vadkárt maga okozta, illetve annak keletkezésében közrehatott. Ha tehát a mezőgazdasági termelő a vadkárelhárításban való közreműködését elmulasztotta vagy ezt nem az előírt, illetve az elvárható mértékben végezte, akkor az alapul szolgálhat arra, hogy a vadkártérítési kötelezettség megállapításánál kármegosztást alkalmazzanak, vagyis a kár egy részének viselésére a termelőt kötelezzék.

Ugyanilyen kötelezettsége van a vadászatra jogosultnak a hasznos vad és a vaddisznó által a mezőgazdaságon és az erdőgazdaságon kívül okozott kár megtérítése terén. Ennek leggyakoribb esete a gépkocsi és a vad összeütközése. A vadászatra jogosult tehát köteles megtéríteni a gépkocsiban a vaddal való összeütközés következtében keletkezett kárt. E kötelezettség alól is csak akkor mentesül, ha bebizonyosodik, hogy az összeütközés a károsult felróható magatartásának (pl. vadváltóra figyelmeztető jelzés ellenére gyorsan hajtás) következménye.

A törvénymódosítás vadászati rendelkezései a végrehajtásra kiadott 30/1970. (XII. 24.) MÉM sz. rendelettel együtt 1971. január 1-én léptek hatályba. A MÉM rendelet általában azokat a kérdéseket szabályozza és általában olyan mélységig, mint annak idején az 1/1962. Korm. sz. rendelet. Ha a két jogszabályt összehasonlítjuk, akkor a sok kisebb eltérésen kívül az új jogszabály jelentősebb újításait a következő csoportokba sorolhatjuk:

1. Az új gazdasági irányítás rendszere által megkövetelt módosítások.
2. Az államigazgatás decentralizálásának megvalósítása a vadászati igazgatás egyes területein.
3. A mezőgazdasági termelők és a vadászatra jogosultak érdekkellentétének kiegyenlítését szolgáló rendelkezések.

Az új gazdaságirányítási elveknek megfelelően az új rendelet mellözi az éves vadgazdálkodási tervek jóváhagyását, az élővad befogás engedélyhez kötését, a vadászatra jogosult vadgazdálkodási feladatainak tételes felsorolását. A hosszúlejáratú (általában 10 éves) vadgazdálkodási tervek jóváhagyásának kötelezettségét azonban kimondja a rendelet és az éves tervkészítést is kötelezővé teszi.

Megszűnt a vadgazdálkodás hatósági irányítása (gyakorlatilag már 1967 óta). Ez nem azt jelenti, hogy a jövőben ezt a haszonbérbeadó vagy a MAVOSZ végzi, mert ezek ilyen jogkörrel eddig sem rendelkeztek. A vadgazdálkodást végző szervek és a vadásztársaságok az üzemterv és a jogszabályok keretei között önállóan folytatják a vadgazdálkodást és kezdeményezhetnek a rendelkezésükre álló eszközökkel fejlesztést.

Az államigazgatás decentralizálása érdekében a vadászterületek megállapításának és határaik kijelölésének joga a Minisztériumtól a megyei szakigazgatási szervek hatáskörébe került. Ez azt jelenti, hogy ezekben a kérdésekben első fokon az említett szervek hoznak határozatot, ami ellen fellebbezni lehet másodfokon a vadászati igazgatási hatósághoz, a MÉM-hez. Erre annál inkább is szükség van, mert a megyehatáron átnyúló vadászterületeken a szomszédos megyék között gyakran nincs egyetértés. A rendelet szerint a megyei szakigazgatási szerv adhat engedélyt vadászati idényen kívül is bizonyos vadfajok vadászatára a vadkár elhárítása érdekében. Eddig ez a jogkör is elsőfokon a Minisztériumot illette.

Eddig a vadkártérítési határozatokat a megyei szakigazgatási szerv hozta, az új rendelet ezt két lépcsővel alacsonyabb államigazgatási szerv, a községi tanács vb. hatáskörébe utalta. E jelentős változás mellett megmaradt az államigazgatási határozat ellen a bírósághoz való fordulás lehetősége, ami által a vadkártérítés ügye kártérítési perré változik. A községi tanácsok e téren való feladatát talán meg fogja könnyíteni az, hogy a vadkárbecslést nem egyeztető jellegű paritásos bizottság, hanem érdektelen szakértő végzi.

A mezőgazdasági termelők a jogi szabályozás több vonalán kerülnek kapcsolatba a vadászattal, illetve a vadászatra jogosulttal. Ide tartozik a termelőszövetkezeteknek a vadászati jog megszerzésére vonatkozó igénye, melynek most már realisabb előfeltételei vannak. A rendelet kimondja, hogy igényelheti vadásztársasága részére a vadászati jogot az a mezőgazdasági tsz, amelynek gazdálkodása alatt álló terület legalább $\frac{2}{3}$ részét teszi ki egy vadászterületnek.

A mezőgazdasági termeléssel együttjáró tevékenységek károsan érinthetik a vadállományt, a vad pedig kárt tehet a mezőgazdasági termelvényekben. Az előbbivel kapcsolatos kártérítési igényre nézve nincs jogrendszerünkben speciális szabályozás. Ilyen ügyekben a Polgári Törvénykönyvnek a kártérítésre vonatkozó rendelkezései az irányadók (a mérgező anyagok használata fokozott

veszéllyel járó tevékenység és ezért az ilyen tevékenységért a mérgező anyagok használója tárgyi alapon — vétkességére való tekintet nélkül — felelős). A vadkártérítés kérdését a tárgyalta rendeletek szabályozzák.

Abból a felismerésből kiindulva, hogy az említett károk elhárítása érdekében az érintett felek egymásra vannak utalva, a jogszabályok több kérdésben a rendezést a felek megegyezésére bízzák. Ilyenek: a mezőgazdasági termelőnek a vadovásban való tevékenysége fejében nyújtandó térítés, továbbá a vadkár elleni védekezésben a termelőnek a rendes gazdálkodás körét meghaladó tevékenységéért adott ellenszolgáltatás módjának és mértékének meghatározása, végül a várható vadkár megtérítése fejében a vadászatra jogosult által fizetendő vadkárátalány megállapítása.

Az említett három fő kérdéscsoporton kívül azonban több egyéb tekintetben is hozott az új rendelet fontos változásokat. A hosszúlejárátú vadgazdálkodási terveket nagyvadas jellegű vadászterületekre nézve az erdőrendezőiségek készítik. Ezáltal biztosítva van a vadgazdálkodásnak az erdőgazdálkodással való összehangolása.

A nagyvadas és apróvadas vadászterületek jogi megkülönböztetése megszűnt. A természeti adottságokból adódó különbségek ugyan az eddig nagyvadas területeken más gazdálkodást tesznek szükségessé mint az eddigi apróvadasokon, de ezt a különbséget a hosszúlejárátú vadgazdálkodási tervek kifejezik, az éves vadgazdálkodási terveket pedig ezeknek alapulvételével kell elkészíteni. A kétféle jellegnek megfelelő különböző rendelkezések mellőzése a vadászati jog tartalmának megváltozását vonja maga után, ami szerződés módosítási kérdéseket vethet fel mindazokon a vadászterületeken, ahol a vadászatra jogosult haszonbérleti szerződéssel kapta a vadászati jogot. A vadászati jog tartalma a volt apróvadas vadászterületeken minden nagy vad (gyakorlatilag általában a szarvas) — a jogszabályok keretei közt gyakorolható — vadászatának lehetőségével bővült, ugyanakkor vadkártérítési kötelezettséggel súlyosbodott. A törvény ugyanis azt a vadászatra jogosultat kötelezi a vadkár megtérítésére elsősorban, akinek a vadászterületén a vadkár keletkezett. Az, akinek a területéről a vad kiváltott, csak akkor kötelezhető vadkár megtérítésére, ha a területileg érintett vadászatra jogosult a károsító vad vadászatára nem jogosult. Ilyenről csak akkor lehet szó, ha a megyei szakigazgatási szerv a MEM rendeletben kapott felhatalmazás alapján a szarvas vagy a dám vadászatát megtiltja olyan vadászterületeken, ahol ezt az értékes vadállomány védelme indokolja. Elsősorban a rezervátumok (állami erdő- és vadgazdaságok) környékén elterülő, természeti viszonyait illetően apróvadas vadászterületeken lehet ez indokolt, mert ide vált ki az a vad, amelyről a rezervátum gondoskodott. Indokolt tehát ezeken a területeken a szarvas (vagy dám) vadászatának megtiltása mind a két szomszédos vadászterület vadászatra jogosultjának érdekében.

Ki kell még emelni az új jogszabálynak azokat a rendelkezéseit, amelyek a természetvédelmi érdekek fokozott érvényesülését szolgálják. Kimondja ugyanis a rendelet, hogy a kipusztulás veszélyébe került hasznos vadfajok, a tűzok császármadár és a fűrj teljes vadászati tilalom alatt állnak, továbbá, hogy az Országos Természetvédelmi Hivatal elnöke által védetté nyilvánított vadfaj a rendelet alkalmazása szempontjából nem tekinthető kártékónak akkor sem, ha életmódját nézve az volna is.

A vadászat gyakorlásának személyi feltételei is több vonatkozásban módosultak. Ki kell emelni ezek közül azt a rendelkezést, hogy ezentúl külföldi állampolgárok is csak vadászati engedély megszerzése esetén vadászhatnak Magyarországon, még akkor is, ha bérkilövési szerződésük van a MAVAD-dal.

Ezentúl az ún. kartonos puskával is csak azok vadászhatnak, akiknek vadászjegyük, illetve vadászati engedélyük van.

A trófeabírálatra, egyes trófeáknak nemzeti értéké nyilvánításáról, a vadászatra jogosultaknak a vadegészségügy terén fennálló kötelezettségeiről, a Vadgazdálkodási Alapról szóló rendelkezések szintén módosultak.

A jogszabály-módosítás viszont nem érinti a vadászati és a vadgazdálkodási szabálysértésekről szóló rendelkezéseket, amelyeket más jogszabály (a Szabálysértési Kódex) tartalmaz.

A vadászatra, vadgazdálkodásra vonatkozó alapjogszabályoknak a fentiekben vázolt sokirányú módosítása szükségessé teszi, hogy az egyéb jogszabályokat is ezeknek, valamint az új követelményeknek megfelelően módosítsuk. Ennek során átdolgozásra került a Vadőrök Szolgálati Szabályzata, az állami szervek vadgazdálkodására vonatkozó jogi szabályozás, a vadászati jog hasznosíthatóságának feltételeit megállapító, még az OEF által kiadott utasítás és néhány egyéb jogszabály is.

A jogszabályoknak a gyakorlati életben való alkalmazása csak akkor szolgálhatja a vadászat, a vadgazdálkodás érdekeinek előmozdítását, ha azok alapos ismerete jó felkészültséggel és lelkiismeretes, odaadó munkával párosul.

Д-р Чѐре П.: НОВЫЕ БИРИДИЧЕСКИЕ ПРАВИЛА ПО ОХОТЕ И ОХОТНИЧЬЕМУ ХОЗЯЙСТВУ

Охотничье хозяйство в Венгрии регулируется постановлением правительства за 1961/62 гг. Сначала 1971 года соответственно новым соображениям основные вопросы на уровне закона, остальные приказом Министерства регулируются. Правовые нормы в основном предусмотрены в соответствии с системой нового экономического управления хозяйством, желают децентрализовать управление охотничьим хозяйством, а также на охоту стали правомочными и сельскохозяйственные производства, стараются проводить согласование противоречий.

Dr. Csőre, P.: THE NEW LEGAL ORDERS OF WILDLIFE MANAGEMENT AND HUNTING

The wildlife management was regulated in Hungary by the 1961/62 Decree. According to the new concept the basic problems have been regulated in a statutory manner, the others at a ministerial level from the beginning of 1971. The new legal rules make allowance for the new system of economic governance, intend to decentralize the management of hunting and to equalize the conflicting interests of agricultural producers and those of authorized for hunting.

A fakitermelők versenyének jelentősége

DR. SZÁSZ TIBOR

1970. szeptember 4—5—6-án a Pilisi Parkerdőgazdaság Visegrádi Erdészetében rendeztük meg a fakitermelők 7. országos bajnokságát. Az ez évi verseny különösen széles körű szakmai és társadalmi érdeklődés közepette zajlott le. Az országos bajnokságban először indultak állami gazdasági, tehát nem erdészethez tartozó versenyzők. Ugyancsak először mutatkoztak be a számukra rendezett külön ifjúsági bemutatón az utánpótlást képviselő szakmunkástanulók. Fokozta az érdeklődést az is, hogy az országos bajnoksághoz csatlakozva bonyolítottuk le Bulgária, Jugoszlávia és Románia részvételével azt a nemzetek közötti versenyt, amelyen a magyar színeket az országos összetett egyéni bajnokság első három helyezettje képviselte.

A versenyen elért eredményeket a kiadott buletinekből és az Erdőgazdaság és Faipar hasábjairól szakközönségünk már jól ismeri. Ezért részletekbe nem bocsátkozva csak annyit jegyzünk meg, hogy az összetett csapatbajnokságban a Balatonfelvidéki EFAG három dolgozója, *Varga Sándor*, *Kálóczy Imre* és *Varga István*, az összetett egyéni bajnokságban a Borsodi EFAG szakmunkása, *K. Szabó István* lett az első.